

Isidora Bjelica

APOSTOLI
URBANOG
BEOGRADA

■ Laguna ■

Copyright © 2004 by Isidora Bjelica

Copyright © 2007 ovog izdanja LAGUNA

APOSTOLI URBANOG BEOGRADA

SADRŽAJ

U POTRAZI ZA IZGUBLJENIM VREMENOM SRPSKA DECA ENDIJA VORHOLA ili UMESTO UVODA	9
OLIVER MANDIĆ ili KRALJ BEOGRADA NOĆU	32
OLIVER MANDIĆ ili KRALJ BEOGRADA NOĆU PRVI PUT POSLE 15 GODINA	38
VLADIMIR JOVANOVIĆ – SRPSKI VORHOL ili PREDLOG ZA ULTIMATIVNI INTERNET FAJL	59
SRĐAN PETROVIĆ ZVANI SRLE PANKER ili NAJLEPŠI BEOGRAĐANIN PRED VUKOVAROM	66
SRBA TRAVANOV ili BEOGRADSKI PROMOTER DOLČE VITA FILOSOFIJE	71
LJUBOMIR ŠIMUNIĆ ili BEOGRADSKI ZLATNI VOAJER NA PUTU ZA HOLIVUD	80
SRĐAN ŠAPER OD BEOGRADSKOG DAVITELJA I IDOLA DO GAZDA SRKIJA	87
JOCA JOVANOVIĆ ili MLAD I ZDRAV KAO RUŽA	98

NEBOJŠA PAJKIĆ NAJVEĆI BEOGRADSKI DRKADŽIJA ili JEDINI FILMOSLOV KOGA SMO IKAD IMALI.....	102
SLOBA KONJOVIĆ.....	110
MOMČILO RAJIN ili BEOGRADSKI GENIJE IZ SENKE	117
MARINA ABRAMOVIĆ i NEŠA PARIPOVIĆ BEOGRADSKI KONCEPTUALNI PAR.....	125
KOSTA BUNUŠEVAC ili BEOGRADSKI VANZEMALJAC	135
NEBOJŠA BAKOČEVIĆ – BAKOČ BEOGRADSKI BUNTOVNIK BEZ RAZLOGA.....	142
APENDIX / AMERIKANAC U BEOGRADU POL MORISI NA BEOGRADSKOJ SOFI SA POLOM MORISIJEM....	156
BRANKO VUKOJEVIĆ ili POSLEDNJI BEOGRADSKI RNR VITEZ	175
GILE – ORGAZAM.....	179
KOJA ili BEOGRADSKI ZELEN ZUB	183
APENDIX / MALKOLM MUHAREM ili SARAJLIJA NA KAPIJAMA BEOGRADA	194
BELEŠKA O AUTORU	205

U POTRAZI ZA IZGUBLJENIM VREMENOM

SRPSKA DECA ENDIJA VORHOLA ili UMESTO UVODA

– Jebo te Beograd!

Rekao mi je najbezobrazniji sarajevski panker dok smo na obali plitke Miljacke, koja je ličila na rečice za prejahavanje iz loših vesterna, sedeli i na mom velikom vokmenu slušali *Paket aranžman*. Skinula sam slušalice i u topao letnji vazduh je ule-
teo snimak hodže sa Begove džamije.

Pomerila sam butine ispod svoje londonske žute mini haljine, protegla se po oblom kamenju i odgovorila:

– Kako misliš 'jebo me Beograd'?

– Koka ko ti... koja pola godine provodi po Londonu, Parizu i Madridu tripuje o beogradskim žurevima... Jebo mater ako si ti normalna!

Duboko sam se zamislila nad tom rečenicom, zagledana u Sarajevo koje je i u proleće bilo u žučkasto magli.

Moji pankeri slušali su stalno pesmu *Zlatni papagaj* Električnog orgazma i zbog bukvalnog razumevanja te pesme u Sarajevu su se i podelili pankeri, šminkeri i hašišari. Ja, koja sam

intenzivno i sasvim udarnički učestvovala u kreiranju tog vremena (podržavajući Elvisa i „Srfing et Bembaša projekat“) stalno sam osećala da propuštam ono najbolje.

Tu iz pozicije samog centra Sarajeva činilo mi se da su moji dernecki lošiji od beogradskih žureva, da su beogradski koncerti bolji, da su njihovi momci lepši i da je tamo najvažnije biti i piti.

Na prvi dan proleća '99, u očekivanju bombi Nato-pakta sedela sam sa Giletom i pokušavala da dokučim misteriju *Zlatnog papagaja*. Uvek me zanimalo koja ga je slika materala da je napiše.

– Prolazio sam ispred *Papagaja* i video neke pankere kako se gađaju sa nekim šminkerima koji su tamo pijuckali piće... Ja sam prvi put ušao tu kad smo snimali spot...

Posle, na našu petnaestogodišnjicu, dobili smo telegram podrške od *Zlatnog papagaja*... Mi smo sa vama, napisali su.

Slučaj *Zlatnog papagaja* prvi je primer uspešne negativne reklame. Gile je pevao o snobovima kojima tata plaća sve račune i koji sa žurke na žurku idu skupim kolima i gazdi je porastao promet.

– Mi imamo triest sedam kafića, oni jedan! – ponavljala je moja raja dok smo preko Bjelava jurišali po trasi za provod.

Sasvim rano u Sarajevo su došli novotalasni bendovi. Sećam se koncerta Ekatarine još dok je bila Katarina II, i toga kako su lokalni momci uzdisali za Margitom koja je i pod zelenom svetlošću u sali punoj dima, više ličila na uzorno dete nego na rok heroinu. Celi koncert prošao je u znaku njene duge crne kose, tada sjajne i sveže oprane koju je ona vitlala po zagušljivoj sali.

... Idoli su svoj prvi koncert imali kao predgrupa Bijelog dugmeta i kada su počeli da izvode svoju pesmu na nemačkom krenulo je opšte zviždanje. Sarajlije kultivisane na filmu *Valter brani Sarajevo* bile su nespремne za taj stepen ironije, pa su momci vrlo brzo prešli na drugu stvar i sve se dobro završilo.

Danas, po mnogim damama najlepši „Idol“ Vlada Divljan, u senci plaća svoje novorođene bebe, poverio mi je da je to pisao

kao Himlerovo ispovedanje Hitleru o svojim seksualnim problemima... Dragi moj Hajnriše...

Posle, smisao se izgubio, ali po zvuku sam znala da je u pitanju nešto tako.

– Sve je to bilo kemp – rekao mi je Vlada dok sam na trosedu naspram desetine instrumenata i žica pila hladan i ljut paradajz-sok.

Tada su me zanimala dva tabua... nemački i socijalizam...

– O, da – rekla sam – ali neki su to očigledno odsustvo parodijske distance ukapirali pogrešno... neki moji prijatelji, istina nižeg IQ-a, su se bespovratno navukli na komunizam i crveni Oktobar slušajući Maljčike i Rusiju...

– Da, moguće... ali ja... ili mi... smo se uvek obraćali onima koji misle isto kao mi... kad je izašla *Rusija* došao je protest iz njihove ambasade i posle smo oporezovani kao šund...

Prolila sam sok od paradajza po zelenom ćebetu. Vladina prelepa i mlada žena Dina obrisala je sok uz osmeh. Na moja izvinjenja on je rekao:

– Ne, sve je OK, ali da si to uradila mojoj bivšoj ženi ne bi se dobro završilo...

Cela misterija, ili bolje reći magija tog Beograda osamdesetih, bar onako kako smo je mi iz olimpijskog grada videli, vrtela se oko Idola. Ako je postojala tajna, onda su je danas posvađani Idoli znali i sačuvali za sebe.

Prvo su bili Dečaci koje je kontroverzni fotograf Dragan Papić, opsednut Titom i seksom, pretvarao po Vorholovoj formuli od anonimusa u zvezde.

– Ovde Isidora Bjelica – rekla sam Papiću u 8 i 20 i on me pitao otkud ja.

Kada sam mu rekla rastužio se.

– O, ja ne dajem izjave, ali tebi bih dao – rekao je i onda je počeo da postavlja neke uslove koji su mi ličili na konferenciju za štampu šefa Pentagona.

– Ma daj – rekla sam – šta se ponašaš kao ljudi političari... mene samo zanimaju uspomene...

Tu, u tim minutima dok sam ja stavljala plavu senku na oči, a Papića držala u slušalici na levom ramenu, shvatila sam da nešto definitivno nije u redu sa tim osamdesetim. Lake zabave, lake ljubavi, teške droge, teške ljubavi, paralelni svet koji je na kraju doneo previše mrtvih.

Dvadesetominutni razgovor sa prvim yu imidž mejkerom i iznošenje njegove vetrovite skepse u povodu tog celog slučaja uverilo me u to da „izgled vara“ i da je iza svega stajala neka tajna. Njegove uspomene i veltanšaung bili su mi nepotrebni, njegov glas i ton, hamletovska dilema govorili su o tom vremenu više od uspomena.

Uostalom, kroz sve to tumaranje kroz sećanja glavnih aktera svih tih događaja ja sam prošla zbunjena. Slike i dijalози se nisu slagali, sve mi je to ličilo na sećanje partizana i četnika koji ne mogu da se sete ko je napao sa kojeg brda.

Na kraju, pošto smo se siti napričali, na uzajamno zadovoljstvo smo zaključili da je bolje da ne razgovaramo. Vorhol bi bio oduševljen. Papićevo tako groteskno pridavanje važnosti nevažnostima uverilo me da nije naivno što su devedesetih poznati umirali od posledica osamdesetih, a nepoznati od rata.

Dečaci u poseti bolesnoj Marini, Dečaci ovamo, Dečaci tamo... Desetine fotografija, sada na već žučkastim i krtim papirima.

Dragana Papića koga sam ja pre dolaska u Beograd videla samo jedanput i to u dva kadra kao statistu u *Dečku koji obećava*, kako pleše sa famoznom starijom Mijatovićkom, kćerkom aktuelnog predsednika proturao je fotografije *Dečaka* svugde i na sve načine.

U omladinskim novinama u aprilu osamdesete, onom aprilu za koji Divljan kaže da je bio najlepši i da je mirisao, i u kome je Tito očekivao smrt, izašlo je pismo budnog čitaoca:

„Poslednji broj *Omladinskih* je kulminirao neukusom kada je na naslovnoj strani objavljena fotografija na kojoj su mercedes, devojka sa kućetom i 'čuveni' dečaci koje iz broja u broj gledam i uopšte mi nije jasno čime su oni zadužili SSO Srbije. Možda ih podržavate zbog onih išaranih zgrada na kojima piše 'Ko je ubio dečake?'

Dečaci su hrabri“ itd...

Naravno, budni čitalac je na kraju teksta zahtevao da njegovo protestno pismo bude ilustrovano fotografijom Dečaci. Danas sa ove distance čak bi i najtuplji čitalac shvatio da se radi o naručenom protestu i da su ga pisali sami Dečaci. Devojka koja se pominjala – Mira – bila je kćerka predsednika, tadašnja Krletova devojka.

Kada su me u povodu moje želje da saznam nešto više o njihovim uspomena, moji dugogodišnji poznanici, i ex Idoli, pozvali na ručak, sada kao direktori marketinških agencija, mislila sam da će biti zatvoreniji, kao direktori mislim. Ali, Šaper i Krstić nisu delili Papićevo slatku paranoju. Njih nije zanimalo za koju tajnu službu radimo ja ili moj urednik, i koliko će rečenica dobiti.

Tu iznad lososa i fitnes salate prisvajala sam njihove uspomene o tome kako su se upoznali iznad leša na času obdukcije, o tome kako je Krle napisao prvi beogradski grafit „Srđane budi čovek!“, o prvim koncertima, zanosima i pijanstvima. Šaper je delio svoje decenije prema alkoholu koji je u njima konzumirao.

Krle, popovsko dete, u zalog činjenice da je on jedini lekar kome sam smela da poverim pluća i da je svoju suprugu Nevenu upoznao na premijeri moje *Ozloglašene*, gde je ona kao najlepša članica udruženja Samo Srpkinja Srbina Spasava bežala od udvarača, poverio mi je svoju ljubavnu priču sa Mirom Mijatović, tadašnjom kćerkom predsednika, koja je na žalost kao i njena sestra mrtva.

– Upoznali smo se u trolejbusu, ja sam išao u SKC da gledam Kostu Bunuševca, a ona na partijski sastanak gde su raspravljali o radnim akcijama... na Čuburi... ja sam je čekao...

O tome kako je Mira, (posle akterka grupe *Via talas*) na koncertu Idola u SKC-u bacala bombone u publiku kružile su legende. Sasvim detaljno raspitivala sam se o Cvijetinovoj kući, njegovim vunenim čarapama i trenažer biciklu. Sasvim poverljivo Srđan mi je prepričao razgovor koji je neposredno posle Titove smrti vodio u njegovoj skromnoj sobici. Šaper mu je tada priznao da je bio na dve radne akcije. Da je čupao repu u CZ-u kad su svi pod uticajem hita iz Užičke republike pevali „spremte se, spremte četnici“.

Ranih osamdesetih u naš grad je stigao glas o sestrama Mijatović. Posle je stigao i stas. Došle su da obiđu noćni život olimpijskog grada.

Naši pankeri, izludeli od uzbuđenja i ushićenja, suzdržano i uz puno uzdaha i dvosmislenih pogleda objasnili su nam da su one fenomenalne i da su... „haos“.

Nevine i čedne, sasvim seksualno neiskusne, dok smo posmatrale sestre Mijatović i Idole moje drugarice i ja, smo razmišljale po sarajevskim kafanama i kafićima o seksu i bludu, ljubavnim veštinama i radnjama koje je beogradska elitna mladež upražnjavala po dedinjskim vilama.

Kada sam u svojoj šesnaestoj zatekla mlađu Mijatovićku na jednoj od derneka, ona mi je kroz oblak dima dobacila;

– Ovo je puno zabavnije nego kod nas...

Izmučena svojim prekodrinskim kompleksom nisam joj rekla da je jedna od lepših kuća na Brdu i plac oduzeta mom pradedi, nisam kukala ni za *Ruskim carem* koji je držao moj deda ujak. Takav stav nije bio u modi. Kao da je uostalom bilo bitno čije su kuće bile, tada je bilo samo važno šta se u njima dešava.

Nisam slušala njena objašnjenja, nisu me zanimala, i jedva sam, kao i ostale moje prijateljice, čekala da napusti grad i da mali svet od Baš-čaršije do Čengića vile ponovo bude naš.

– Ako se osećaš privilegovanim, onda si privilegovan, evo ja sam iz Čačka... reći će nekoliko godina kasnije De Stil Marković kad bude objašnjavao elitizam Akademije osamdesetih.

Ali, gde je Čačak u odnosu na Sarajevo. Mi smo možda imali i sto kafića, ali kada je cela Jugoslavija a sa njima i ostali normalan svet pratio venčanje Princa Čarlsa i Dajane u RTV Sarajevo su pustili koncert Zehre Deović. Moja majka, inače anglista, koja se bila namestila da prati prenos, revoltirano je nazvala urednika i protestovala. Prvo su joj tražili podatke a onda na kraju oštrim tonom rekli da mi Sarajlije ne možemo da gledamo Lejdi Di i Princa jer će na venčanju možda biti prisutni članovi porodice Karađorđević.

Od tog dana ja sam želela u Beograd.

Osamdesete su bar u Sarajevu bile nevine sa nešto parkopana i artana ili kako su se već ti lekovi, što su ih pankeri gutali, zvali. Ja nisam poznavala nikoga ko se ozbiljnije drogirao ili ne daj bože probadao iglom i jedva sam, osim danas jako afirmisane sarajevske dizajnerke, poznavala nekog ko je probao na ličnom primeru pravljenje dece.

– Kakav je bio seks osamdesetih u Beogradu? – pitala sam naivno iznad hladne čaše martinija.

– Znaš šta, ranih osamdesetih je bio tragičan po mom iskustvu – rekao je Krle.

– Ja i nemam nikakvo iskustvo! – dodao je Šaper.

– Mislim tragičan u nedostatku... a ne, da je bio loš... bilo je kako bih reko, devojaka, žena, uzdaha, ali...

– Ma gledaj – dodao je Šaper superiorno kao da pregovara za zastupništvo *Eriksona* – Krle i ja smo, ako mogu da govorim u zajedničko ime prošli prilično aseksualno do '84. ...Vlada je iskoristio to...

– Ali, zaboga, rekla sam sad već nanervirana hladnim tostom i okolišanjima – ali vi ste bili predmeti seksualne požude, moje drugarice su vrištale za vama, raspoređivale ko je u koga zaljubljen...

– Interesa da, požude ne... – dodao je Šaper degustirajući talijansko vino.

– Ma, da ti ja kažem svi su se omrsili oko Idola osim nas, ne računam Divljana... Rasveta, ton majstori... – žalio se Krle iznad supe od karfiola.

Ćutali smo minut, a onda je Srđan rekao:

– I srednju školi smo prošli aseksualno... izuzev Vlade Divljana koji je bio napredan...

– Ma, idi, bre!!! – usprotivio se Krle.

– Bio sam s njim na zimovanju, čovek potrošio pedest kondoma, a ja nisam znao kako se to uopšte koristi!!?

– Idi, bre... ma kakvi... – i dalje je Krle u grozničavom protestu.

– Pa, čekaj, izvini, jesi ti znao kako se koristi?...

– Kondom nisam koristio! – viknuo je Krle dok je kelner doneo fitnes salatu i ćurku, – ma, ja sam tek krajem gimnazije došao u kontakt sa ženom... imao sam vezu sa Mikicom Bobić...*

– Da li je to bila neka ozbiljna veza? – pitala sam ljubopitljivo, zabovši nož u ćurku,

– Ma da, ozbiljna, trajala je nekoliko dana, šetali smo po Kalemegdanu i ja sam stekao ideju da bi mi nekako mogli da produbimo našu vezu i ona je viknula ti si životinja, ti si idiot, ti si zver!!!

– Juuu! – uzviknula sam iznenađena ovom sentimentalnom penetracijom.

– Ma je li baš tako rekla!? – zapitao je Šaper zapanjeno kao da mu padaju akcije na berzi.

– Baš tako! – potvrdio je Krle, glasom lekara od poverenja.

– Ma nije čitala Evolu... *Metafiziku seksa*... – dodala sam sućutno.

Beogradska čaršija navodi da je Mikica tom prilikom pocepala i neku jaknu mladom Krletu koji je tada čitao Pavića i Sina na Budžovića.

* Autorka drame *Suze su O K.* (Prim. autora)

Suprotno ideji u medijima o radosti i harmoniji, novotalasni bendovi se nisu previše međusobno voleli i živeli su u tihoj ljubomori. Šarlo ljubomorani na Orgazam, Orgazam na Idole,...

Idoli, najkomercijalniji novotalasni bend, za svoje kolege su izgledali ponekad i kao suviše šminkerski bend koji je koketovao sa establišmentom. Ali, žene su ih volele. Kult Vlade Divljana koji je svoje prve obožavateljke imao još u šestom osnovne bio je ogroman. Dok smo u mom stanu i Sutjeskoj 24a, preslušavali *Odbranu* i imitirali Slobu Konjovića i njegove *Dobre vibracije* preko kojih je najbolja muzika stizala iz sveta do Beograđana, naravno da nismo primetili da je ćirilčni omot štampan u Zagrebu. Bez Zagreba, ne bi bilo novotalasnog Beograda i obrnuto. Gile mi je uz vruć nes poverio kako ih je Oliver Mandić pozvao u PGP, a potom tražio da promene naziv benda u nešto civilizovanije i da koriguju pesmu *Krokodili dolaze*. Škarica nije tražio ništa da se promeni... Posle, ljudi su se navikli na sintagmu kao da je to nešto najuobičajnije. „Zove te Gile iz Orgazma, izgovarao bi oficir svojoj kćerci ne primetivši ništa neobično u tome.

– Nije to ništa čudno, rekao mi je Divljan, pa Jugoton je štampao *Večernje svetom Savi*, koje ovde ni u ludilu nije moglo da izađe.

Odbrana je prošla mnogo lošije nego druge stvari, prodalo se oko trideset hiljada. Osim društva oko SKC-a (M. Rajin, N. Pajkić) i Džuboksa (B. Vukojević) ploču je još jedino podržao Dragoš Kalaić koji je pustio dva snimka u Petkom u 22. Koliko mi je poznato, druga stvar koju je Dragoš podržao oko rokenrola bila je još jedino grupa *Berliner-Štrase*. Danas *Odbrana* je proglašena najboljim rok albumom.

– Ja nisam bio zadovoljan, Milan nije bio zadovoljan, Vd nije bio zadovoljan – ponavljao je Koja kad god bi ga pitali za Šarla.

Kada sam se u hladnom decembru osamdeset šeste, kao izgledala u „fleš forvardu“ i prvi yu-žurka disident preselila u blok 45 doživela sam šok. Iz centra Sarajeva u stanu u kome sam

pravila najlepše žureve i napisala svoju prvu knjigu, ja sam sad bila na samom kraju grada. Jedno poslepodne kada sam na vokmenu slušala svoju omiljenu pesmu „Nemoj da bacaš betonske table sa vrha svoje zgrade“, prelazila sam po tankoj liniji koja je delila grad iza mene sa livadama ispred mene i onda sam odjedanput ugledala Koju. Šta li kult naše gimnazije radi u ovom najudaljenijem bloku pitala sam se i pratila ga. Koja je tad stano-
vao nekoliko solitera od mene i ja sam se umirila i nisam više nikada kukala za prababinom i pradedinom imovinom na Dedinju. Sin pisca amatera i najradikalniji momak novog talasa je bio moj sused. To mi je zvučalo prestižno umirujuće. Da sam tada znala da je baš tu ispod mog prozora održan mitski blok-
rok, prvi veliki pank koncert na otvorenom na kojem je nastupalo desetak grupa predvođenih lepim Srletom – pankerom, bila bih čak i ponosna. On je ekskluzivno nastupao sa Kozmetikom koju je za ovu priliku pojačao i performer Kosta Bunuševac. Neki misle da je tu bio i Miško kojeg na ploči Kozmetike nema jer ga je Vlaja naknadno izbacio pošto je bio ljubomorani na uspeh dua Peđa D Boj.

„Niko, niko, kao ja, i nikad i niko ja“... Pjesma Šarla Akrobate je najbolje izražavala svu idelogiju mladeži osamdesetih. Kada u *Dečku koji obećava* Slobodan Milošević, koga igra Aca Berček, onaniše uz tu pesmu i potom uzima papirne maramice mi smo prestajali da dišemo. Posle mi je Miša Radivojević, reditelj filma ispričao kako ga je bilo sramota kada mu je u kolima, posle premijere tast zatražio maramicu da obriše nos.

Gledajući taj film ja sam mislila da je mnogo češće da beogradski bendovi sviraju po žurkama, ali koliko sam uspela da saznam i Idoli i Orgazam su svirali na po svega jednoj žurci i to je sve. Orgazam je svirao kod Emila Holcera na žuru, a Idoli nikad nisu usaglasili stavove gde je to bilo.

Izuzmemo li krug oko Vlaje Jovanovića i časopisa *Izgleđ* koji je rađen po uzoru na Vorholov *Intervju* suština žurki je bila upravo u tome da se što pre ista prezre i ode na drugu.

– Osamdesetih je – kaže moj prijatelj slikar Srba Travanov – počela moda i gradskih žureva a ne samo dedinjskih. Skupili bi se u *Papagaju* i onda bi kolona kola krenula sa jednog na drugi. Bile su to najsrećnije srpske migracije i kolone.

Na sledećem bi čuli gde još ima žur i onda bi se tako vozali celu noć.

– To je bilo strašno – kaže mi moja draga prijateljica Vida Crnčević Basara, – odjedanput bi u svom stanu ugledao gomilu nepoznatih ljudi koji su ulazili u buljucima.

Kao glavni žur medijatori osamdesetih upravo figuriraju Srba Travanov i legendarni Jela. Posle je primat odneo i Delča koga je njegova tadašnja supruga Vida Crnčević nokautirala u Šapetrovom kupatilu zatekavši ga sa današnjim plavokosim portparolom Jugoslovenskog dramskog Acikom i potom napustila.

– To ko je koga jebo, ko koga zajebo, i ko je kako najebo početkom osamdesetih – nerazmrsiva je stvar – zaključila sam malo onespokojena činjenicom da je istinuo beogradskim žurevima i srećnim danima teže sklopiti nego dokumentaciju za Haški sud.

Polako (iako me to tad nije tako doktrinarno zanimalo) ja sam učila istorijat svih beogradskih bendova. Znala sam da je Srle Panker (moj dragi prijatelj koji je jedini od svih bio na ratištu kao Arkanov oficir) prvo imao Siročad ulice koji su se morali prozvati Košmar (prvo ime je policija zabranila). Naučila sam sve o Zvuku ulice, Limunovom drvetu, Kvazarima, Igri staklenih perli, Pečatu. Pre Zvuka ulice Divljanova grupa se zvala Merlin, pre Orgazma Giletova Hipnotisano pile...

Novotalasni bendovi su se u početku cepali kao potom političke partije. Ali faktografija mi ništa nije pomogla da shvatim kako se sve tako naglo promenilo i gde je tajna izgubljenog „lepšeg i srećnijeg vremena“.

Po brdovitim sećanjima svojih sagovornika obišla sam sve beogradske žureve kako one dedinjske tako i one gradske. Skupila sam komadiće muzike i slika sa zabava kod Zorana Radovića,

Jelene iz Du Du A, Ines, Pejanovića, Lole i Vljaka, Ljube i Cane-ta, Milice Tomić, Pere i Olge Matičević, Nikole Kubatlije, Sole, Đure i Maje Divac, Cicmila i Zvezdane, Gera i Bore iz topčidersko-dedinjske zone.

– Sedamdesetih – priča mi Srba u svom ataljeu koji najviše volim u gradu – su ti bile takozvane komunističko-buntovniče zabave – znaš istovremeno su iskazivali bunt prema svojoj poziciji i uživali u njoj. Sećam se da su mnoga dedinjska deca na primer nosila one sandale što su nosili nosači u Splitu i namerno se oblačila „spušteno“... Posle, osamdesetih u modu dolaze i gradske žurke koje su bile više anarhoidne...

Kroz probijanje u noćna sećanja od pre devetnaest godina shvatila sam da su osamdesete odnele modu zabava na bazenu, vatri u baštama i pucanja iz automata u podrumu i donele jednu novu modu koja bi se mogla izraziti kroz formulu što više to bolje.

U gradskoj zoni slavni žurmejkeri bili su Marina Švabić, Jela, Sonja Savić, Igor Gostuški, Boban Petrović, Ika Florida, Saša Gligorijević, Jelena Šipčević, Marija Tasovac, Lazar Šećerović, Maja Lalević, Srđan Šaper, Mustafa Musić, Mića Dimitrijević, Stevan i Stanka Žutić, Marko Pešić, Kosta Bunuševac, Mile, Neda Arnerić, Vlaja Jovanović, Oliver Mandić, Vlasta Mikić i De Stil Marković, Delča, Dragoš Kalaić, Kirila, Radovan Hiršl, Peđa i Miško D Boj, Paša, Sonja Vukićević, Seleno Vicković, Bojan Pečar, Miško Plavi, Jovan, Sanda, Milena Todorović i naravno Srba Travanov koji je za razliku od većine posetilaca žurki koji ne znaju da prepričaju šta li se, i da li se tu išta dešavalo, u svemu tome video i estetiku i ideologiju i gnoseologiju.

– Uostalom, kao što bi to rekao Endi Vorhol, osamdesetih žur je postao kao poezija, tu radnje nije bilo. Poezija se nije mogla prepričati.

Kasne sedamdesete donele su hašiš i opijum, u osamdesetim pojavio se hors. Postoji teorija da su heroin u Beograd doneli holandski navijači koji su došli na utakmicu *Ajaks – Juventus*.

Dobri dečaci Idoli, nisu u horsu videli izazov i kao jedan deo zlatne dece osamdesetih koji su bili zadovoljni duvkom i alkoholom, prezreli su ga i tako ostali u životu.

– Bog je stvorio ovu opnu od kože da se ne bi probijala – kaže Vlada Divljan i pokazuje mi svoju ruku.

Druga deca, od toga neka već i slavna, u horsu su videla utruće za sve svoje probleme i čistu poeziju.

I Koja je, koliko sam saznala, ostao doktrinaran da od lepka ne treba dalje ići. Najtragičniji je svakako slučaj malog Vd-a, negdašnjeg Šarlovog, a potom Ekatarininog člana koji je konzumirao isti kao da je priključen na struju. Posle devet godina gledam emisiju *Rok dezerteri* u kojoj su govorili i on i pokojni Milan Mladenović. Na Milanu se ne primećuje nikakav trag smrti, čak ni senka... Vd je te devedesete već izgledao kao starac od sedamdeset godina, ruke su mu se tresle, jedva je sastavljao rečenice, ni u zenicama nije više bilo traga od onog najslađeg dečaka koji je skakutao oko velike lopte i vikao: Niko kao ja!

Najveća vedeta ili diva narkomansko-vorholovsko-beogradске scene Bezideja umrla je pre nekoliko godina i niko se nije setio da o njoj napiše išta. Da je umrla u Njujorku, o Bezideji, izašlo bi bar sedam knjiga. Ovako, mnogi njeni bivši prijatelji nisu znali ni da je „U zemlji“, a kamoli da je pod zemljom.

Bezideja ili Biljana Trifunović sestra je od tetke danas puno prominentnije feministkinje Jasmine Tešanović (ex supruga Raše Livade, i ex devojke Davida Albaharija). Sasvim okolišne beogradske priče ukazuju da je Jasmina prva mladoj Biljani predstavila svet arta i dekadencije po Rimu, a da se posle kada je ova zapala u duboke ponore i kad se o tome proneo glas ovo prijateljstvo prekinulo. Vinovnici događaja sećaju se Bezideje (kako ju je nazvao Vladimir Jovanović) još iz perioda kada je ekipa filma *Pejsaži u magli* zatekla kako spava na kauču udruženja filmskih glumaca.

Krhka, crna, porculanskog tena, obučena u tanku indijsku haljinu, sa sasvim nežno provirujućom dojkom i sa punim mejkapom na licu spavala je sa lepezom u ruci.

– Ista Lolita! – rekao je neko.

– Doputovala je iz Indije – dodao je neko drugi.

Svi su se odmah zaljubili u Bezideju i ona je polako preuzimala projekat i čak pisala scenario, pošto je revoltiran profesor Pajkić izašao iz projekta.

Bezideja je bila prelepa, bezobrazna, slobodna i spremna da pređe sve granice. Vladimir Jovanović-Vlaja, Endi Vorhol srpske slikarske scene, urednik *Izgleda* i vođa grupe Kozmetika (Sloba Konjović, Branko Pešić, Goran Vejvoda, Saša Nikolić) koja je otvorila sezonu rok koncerata u SKC-u odmah se zaljubio u nju. Vlaja i Bezideja su tako postali najzanimljiviji beogradski par, eksperti za tarot i ezoterijska pitanja života i smrti, i zajedno su prošli kroz najrazličitije skandale, od Vlajinog bega preko granice bez pasoša, hapšenja i deportovanja, do ponovnog odlaska u Holandiju i neverovatnog života u Amsterdamu. Bezideja je pored Bećirevičke koja će završiti u Plejboju i Kasapičke koja je nestala put Londona ostati kao najzanimljivija ženska pop-art figura. Mit o njoj je ogroman i ima toliko epizoda koje ne bi pokrila ni dugačka sapunica sa tragičnim krajem. Navodno je Bezideja posle Holandije kada se rastala sa Vlajom, prenosila drogu iz Južne Amerike, potom su je uhvatili, i posle nekoliko meseci deportovali za Jugoslaviju. Njena veza sa Vlajom opstajala je sve dok ona nije opsednuta Bregovićem objasnila Vlaji da je on broj dva u državi, a Bregović broj jedan, to jest establišment. Iz tog perioda ostao je njen i Vlajin intervju sa Bregovićem koji bi mogao da se čita kao dadaistička drama. Njeni najpoverljiviji prijatelji i ljubavnici tvrde da se posle puno razočaranja u Bregovića i da ju je on jednu noć pred strahom od čuvenog policajca Amira Latića izbacio na ulicu. Amir, koji je skembao Ipeta sa kojim je sedeo dan-noć, nabavio je čak duple ključeve od Bregovićevog stana i Bregović se, bar kako je to Bezideja tvrdila, isprepadao da će ga njena loša reputacija dokusuriti kod Amira i izbacio Bezideju.

Suprotno Vlaji koji je morao biti ljubomoran na njenu fascinaciju Bregom, Brega je sumnjao da je Vlaja poturio Bezideju njemu da bi uradio korice albuma za *Doživeti stotu* na kojoj je trebalo da bude Bezideja sa jugoslovenskom zastavom našminkanom preko oka. Navodno je Brega, koji se tada odeven u maskirnu uniformu poput manekena NATO-a šetkao Terazijama, kao lokal-patriota rekao:

– Neću da mi beogradska pička bude na omotu!

Kao i sve rašomonijade na liniji Beograd – Sarajevo, i ova se lepo završila. Bezideja se zaljubila u Juru Stublića. Ova strasna romansa počela je tako naglo, da kad je Jura otišao za Zagreb, ona u ljubavnom nestrpljenju odmah vozom otputovala za njim. Kada je došla do Jurinog stana, u Svesvetama ili nekom sličnom zagorskom zaseoku, vrata su bila otključana, ona je ušla i zatekla ga na klozetskoj šolji. On joj je pružio ruku i ona se vratila za Beograd.

Taj poslednji broj *Izgleda* u kome se pisalo o Goranu je nekako (slučajno!) stigao i u Sarajevo. Sećam se kako smo ispred Narodnog pozorišta čitali delove telefonskih razgovora sa novotalasovcima i Bregine opaske o jedina dva sarajevska gej momka, Blagojeviću i Demiroviću.

Bezidejina slava i fatalnost ne bi bila ništa bez smešne i često prepričavane anegdote kako je za vreme foto sešna sa Lupinom ukrala od njega aparat i prodala ga Draganu Papiću, pa je posle izbio skandal. Tada je ona bila u vezi sa Vujom, legendarnim kameromanom i fotografom koji je jedini kamerom snimao skoro sve beogradske žurke a koji je svojom pojavom u *Pejsažima u magli* kada demolira stan skrenuo na sebe pažnju i samog Kventina Tarantina koji je navodno negde gledao taj Jocin film.

Za razliku od momaka koji su svirali u bendovima i tu se završavala sva njihova ideologija, Vlaja je *Izgleđ* i sve oko *Izgleđ* strogo koncipirao po uzoru na Art Fektori. Tako su po Beogradu prvi put povodom promocije prvog broja pravljenе žurke

sa pozivnicama i obezbeđenjem na vratima. A na samom otvaranju se služilo isključivo mleko on the rock.

SKC se posle velike ekspanzije konceptualne umetnosti koncertom Kozmetike definitivno okrenuo rokenrolu. Dunja Blažević, direktor, inače kćerka Jakova Blaževića, koja je imala izvrsne medijske refleksije shvatila je da je rokenrol postao najvažniji. Nju umetnost više i nije interesovala. Umesto gurua beogradske konceptualne scene – Damnjana, za novog supruža – protežea izabrala je Žarka Papića koji je tih godina sanjao, kao Stambolićev poletarac današnju Miloševićevu slavu. Kako stvari stoje sada verovatno vremešni bračni par Blažević – Papić romantično evocira svoje uspomene brčkajući noge u onoj istoj plitkoj Miljacki. Te prelomne 1977. godine održan je u SKC-u, zahvaljujući pomenutim Dunjinim medijskim refleksima i političkoj dalekovidosti, legendarni koncert Pankrta. Pankrtima je tada bilo zabranjeno nastupanje u Sloveniji i ceo Beograd je želeo na koncert. SKC je bio dupke pun. Možda je u tom trenutku u zgradi bilo više posetilaca od ukupnog broja pratilaca SKC manifestacija od trenutka kada je ovu zgradu pod zaštitom države UDBA dala studentima na čuvanje. Očevici govore da je Milorad Vučelić tada zabrinuto hodao hodnicima i držeći se za glavu vikao: „Izgoreće mi sve! Uhapsiće me!“

Ja sam o Bezideji čula vrlo kasno i tek posle sam shvatila da je to devojka o kojoj su pričali da je puno uticala na imidž Slađane Milošević.

Gej scena nije bila tako aktivna. Tek sredinom osamdesetih sam bila na prvom beogradskom gej žuru kod Miloša.

Iako je cela ideja oko novog talasa na zapadu koketovala sa homoerotikom, ovde izuzev performansa Koste Bunuševca i njegovog spektakularnog šoua sa Oliverom Mandićem nije bilo prevelike igre sa travestijom i transvestijom. Zanimljivo je da su sve galerije u početku odbijale da izlažu Kostine slike jer su kustosici bili užasnuti. Onda se desilo da je na jednom Oktobarskom salonu u *Cvijeti Zuzorić* Kosta dobio nagradu publike i to tako

što su za njegov izloženi secesionistički objekat glasala sva deca i srednjoškolci koji su dolazili sa školom na kolektivni obilazak ove najprestižnije državne izložbe. Odatle kreće Kostin uspon do najekskluzivnijeg slikara srpske post-post-moderne. Izuzev Kostinih genijalnih slika koje su izgledale kao da su doputovala svemirskim brodom iz 22. veka, Kosta je postao kulturna figura preko predstave *Teatra Misterija Dragiša, život je čudna stvar* kojim je stigao da šokira i makedonsku publiku i serije performansa pod mistifikovanim nazivom *Termin X*. Svakog četvrtka na sceni u SKC-u odigravali su se ludački hepeninzi u kojima su učestvovali Kosta, Peđa Gavrović, Bezideja, Vlaja, Srba Travranov, Ljubica Mrkalj, Bojana Mojos (*of kors*, Lazarova kćerka) i još desetina drugih. Jedna od značajnijih figura bio je i Andrla iz Novog Sada (autor pesme *Ja sam mamin mali seksualac*) koga je Zijah Sokolović naročito voleo da citira. Andrla je tada predavao marksizam u Beču za decu naših gastarbajtera. A u Novom Sadu je osnovao Vojvođanski džez-bluz bend s kojim je u početku kao i Pankrti mogao nastupati samo u Beogradu, tačnije SKC-u.

Koliko je naše građanstvo bilo tada ikonički samosvesnije nego leksički, govori činjenica da je nastala histerija oko Kostinog panoa ispred Doma omladine na kojem su se mazile dve lezbejke, te su oko toga pravljene tribine zbog protesta, a da zbog velikih zastava poput onih na kojima se reklamirao *Ženski rodoslov* Lj. Habjanović-Đurović kada se na njima reklamirao Električni orgazam niko nije reagovao. Oficiri i milicionari, dedice i domaćice sa torbama iz kojih je virio praziluk prolazili bi ispod ogromnog natpisa „orgazam“ ne obraćajući na to pažnju, kao da na njemu piše „živeo drug Tito“.

Kada sam sa Sašom Lošićem jedne večeri ispred kafića *Kogo* u Sarajevu raspravljala o Beogradu i beogradskim žurevima, shvatila sam da suština moje fascinacije istim leži u činjenici da je Beograd ipak i uvek imao više ekscentrika i ekstravaganata

od bivše prestonice BiH i da u Beogradu niko nije bio ciničan, dok se to u Sarajevu smatralo pod obaveznim.

Jedan od najzanimljivijih primera je svakako fotograf i reditelj Ljubomir Šimunić o kome je čak i najveći mag svagdašnjeg hrvatskog novinarstva Denis Kuljiš pisao sa oduševljenjem u *Startu*. Šimetove erotske fotografije i njegovi filmovi oduševili su i Margaret Diras i Alen Rob-Grijea pa je na ekskluzivnom filmskom festivalu u nekada aristokratskom a potom mondenom letovalištu – njihovim uticajem dobio Gran pri kritike za svoje filmove, *Gerdi*, *zločesta veštica* i *Šta Slavicu očekuje u životu*. Za taj događaj (inače u Jeru koji je najhermetičniji festival autorskog umetničkog filma, izuzmemo li Šimunića, od jugoslovenskih autora jedino je svojevremeno bio predstavljen Živojin Pavlović sa filmom *Kad budem mrtav i beo*) vezan je i incident da su pankeri pretili bombom ako se Šimuniću ne dodeli i glavna nagrada stručnog žirija i zajedno su sa Margaret i Alenom vikali kroz megafone Šimunik! Šimunik!

Šime je za Beograd bio ono što je Morisi bio za Njujork. Dok je Vlaja radio uglavnom sa polaroidom, Šime je pored polaroid-erotike promovisao i crno-belu ideju sinteze voajerizma i egzibicionizma koja po svom eksplozivnom seksipilu do dan danas nije prevaziđena u svetskim okvirima.

Ljubomir Šimunić postao je slavan i legendaran u Beogradu na neverovatan način. Kada je Šejka pravio svoju izložbu *Đubrište* u Galeriji grafičkog kolektiva i kada je zahtevao od svakog posetioca da donese neko đubre te se tako galerija ispunila raznoraznim raspadnutim predmetima, iznenada su se pojavili đubretari. Šokiran i zabrinut, Šejka ih je pitao otkud oni tu, a oni su odgovorili da su dobili poziv, da je galerija puna đubreta i da ga odnesu. Naravno, Šejka je odmah pitao ko je to uradio i đubretari su odgovorili neki Šimunić. Posle je Šejka jurio po celom gradu da ga upozna fasciniran njegovom intervencijom. Međutim, nisu baš svi kontakti između vedeta medijale i vedeta glam-scene završavali hepiendom. Kada je u društvu Sloboda-

na Šijana Kosta Bunuševac posetio Mira Glavurčića da bi mu na njegovu molbu demonstrirao vlastiti špil originalnih tarot karata, smesta je morao napustiti stan smernih rimo-katolika jer je Glavurčić otvorio špil tako da je prva karta bio satana.

Kad je reč o beogradskim žurkama i toj ideologiji važno je napomenuti da je beogradska vorholovska scena imala svoje ekspoziture u svakoj važnijoj evropskoj prestonici. Ne jedanput, dok sam bila tinejdžerka desilo mi se da sam u Londonu posle koncerta otišla na zabavu i tu sreća bar dvoje Beograđana koji su upravo uvezli nove trendove i izvezli beogradski pogled na svet.

U Njujorku su Zoran Popović i Jasna Tijardović, koji su takođe bili sa Vlajom oko *Izgleda* bili najintimniji prijatelji sa Džozefom Kosutom i Robertom De Nirom koji su uvek sa njima išli na zabave.

Po svedočenju Srbe Travanova, koji se paralelno sa slikanjem trudio da kontroliše i ostale žur sektore zapadne Evrope u njujorškoj zoni, ostali su zapamćeni žurevi kod Vlaste Mikića i Ninoslava, Rite Fišer, Nine Živančević i Maje Divac, Ljube iz Orgazma, Bojane Mojsov, Draška, Marine Perazić.

U Parizu, davne 1983, dok smo jurili neku emigrantsku štampu, ja i moj kum naleteli smo na jednog zgodnog Beograđanina koji nas je vodio kroz miris i razvrat pariskih zabava.

U pariskoj zoni (op. cit.) isticali su se Bata Delić i Lor, Bata Mihajlović, Zlatko Glamoček, Nina Živančević, Pera i Olga Matičević kao i ekipa oko kafea *Sirene*...

Kada sam sa jednim koferom i zabrinutim roditeljima 1986. definitivno prešla u Beograd činilo se da je ipak sve polako na umoru. Umesto SKC-a sada je glavno mesto bila *Akademija*. Verovatno je, ako je suditi po sećanjima onih koji su tu bili, *Akademija* tih ranih osamdesetih bila prestižno mesto za anderground omladinu. Međutim, u toj drugoj polovini, kao što će mnogi potvrditi, ona se polako raspadala. Bilo je tu još kultnih anderground likova poput Aki i Džonija pa i mojih kolega sa

filmske Akademije, ali bilo je jasno da dolazi neko novo vreme. Legendarna *Rupa* je gubila svoj smisao i od kombinacije prestiža, piva i seksa u globalu je ostalo samo pivo.

Kao što je i u Sarajevu celi „nju primitiv“ pokret imao smisla samo dok nisu izdali svoje prve albume, tako je i u Beogradu sve sa novim talasom završeno tek pošto je počelo.

Smešno, ali istinito, te '86. već su se svi sa setom sećali osamdesete i osamdeset prve i jurili za tim izgubljenim vremenom koje je bespovratno curilo a da niko nije mogao tačno reći niti gde ni kako a kamoli definisati u čemu je bila tolika njegova lepota.

Iako je u drugoj polovini osamdesetih još uvek trajala uzajamna fascinacija između Beograda i Zagreba zbog koje je sve nastajalo, sve se menjalo. Promiskuitet više nije bio u modi, pojavila se sida i njene prve žrtve. Čak su i Dubrovački susreti između beogradske i zagrebačke elite gubili svoj seksipil. Onda kada seks nije više bio tako prosta i laka stvar sve je postalo naporno. Politika je ulazila u modu i slovenačka andergraund scena je to najbolje iskoristila.

Zvuk se promenio, Idoli su se raspali, policija se sve više interesovala za celu tu scenu, a neki su već bili dokrajčeni horsom ili su pakovali kofere za inostranstvo spremni za pranje suđa i rad u parking servisu.

Jedna od prvih žurki na kojima sam bila još kao svež disident, je bila kod Igora Gostušskog. Bila je gužva i ja sam sat tražila sobu u kojoj je sniman *Dečko koji obećava*. Svi su stajali i pričali, bili su tu neizbežni Šaper i Krle i još desetine drugih i nije se dešavalo ništa. Kuća je bila lepa i slavna, Igor je bio standardno šarmantan i tu se otprilike sve i završilo. Kada smo za novu godinu Travanov i ja pravili veliki žur i doček 2001. dok sam krila viski za Igora Gostušskog nisam mu ni rekla da je pre više od deceniju na svom rođendanu imao ozloglašenu Sarajku a da to nije ni znao. Pošto je njih nekoliko na vratima otkrilo

da sam ja Isidora o čijoj su žurci pisale sve ozbiljne i neozbiljne novine stvar se zakotrljala. Ipak, brzo sam u dosadi pobegla.

– Napiši da u zadnjih trideset godina nije bilo inteligentnijih ljudi koji su se bavili umetnošću od Vlade, Krleta i Mene – rekao mi Šaper uz desert.

Prasnula sam u smeh.

– A ko su bili ti tako pametni pre tridesetak? – pitala sam znatiželjno.

– Crnjanski, Davičo, Andrić...

– I Branko Ćopić dodao je Krle.

Dok sam poslednjih deset dana terala ljude da se sećaju onog što su mislili da nisu zaboravili, bila sam zapanjena kako je sve to bilo puno drugačije nego što je bilo ko od nas mislio. Izmišljeni po Vorholovom receptu, zbog otvorenosti medija preko noći pretvoreni u zvezde u trenutku kada su roditelji brinuli šta će biti posle Tita, ti mladi ljudi su puno više uspomena ostavili drugima nego sebi.

Dok sam udobno zavaljena prelazila sa Vladom put od njegovih prvih koncerata do onog poslednjeg kad je u Ljubljani slomio Krletovu gitaru, dok sam sa njim učila imena i slušala kako su nastajale i zbog koga pesme koje sam volela da pevujem, setila sam se kako je moja najbolja drugarica zbog njega dobila „keca iz fizike“. Pošto je celu noć uzaludno na koncertu Idola u Skenderiji dozivala Vladu, ona je tako ošamućena celu noć proplakala jer ga nije srela i ujutru nespremna dobila jedinicu. To jutro razočarana što to nikada neće učiniti sa Vladom rešila je da izgubi nevinost sa prvim iz osvete. Posle me na kolennima molila da nikada ne spavam ni sa jednim muškarcem jer je to strašna stvar. Rekla sam joj da je to sve jer nije bilo sa Vladom i ona je opet plakala, sve dok nije našla nekog tipa koji ju je navukao na sasvim drugi zvuk.

O uticaju Milana Mladenovića, Caneta ili Žike na srčane smetnje mladih devojaka mogao bi se uraditi doktorat.

– Molim te da ne zaboraviš da napišeš da sam ja dao „ime“ Dragani Šarić, – preklinjao me Šaper, dok sam probadala bananu. – Trebalo je da se ja zovem Bo Žest, ona Bebi Dol i da zajedno snimimo ploču. Od svega ostalo je njeno ime.

– To je fantastično, rekla sam setivši se koliko su Vejvode izazivale pažnje u sitnim tračerskim partijama Prve gimnazije.

Pitala sam Gileta kako danas gleda na svoju izjavu koju je dao za *Izgleđ* u nekom telefonskom razgovoru da je muzika zamenila crkvu i svece. Smejao se, naravno da nije više mislio tako ali mi je jednostavno objasnio kako su funkcionisale stvari:

– Što je meni bilo OK, bilo je OK Bili smo mladi i dosta isključivi, ali smo svi bili protiv teških droga...

Sasvim čudno, mozaik koji se sklapao o ranim, kasnim sedamdesetim i ranim osamdesetim kada je skoro svaki omladinac imao svoj bend, pa tako i Srđan Dragojević koji mi je priznao da tada nije pojma imao ko je Endi Vorhol i da je to saznao tek na fakultetu (neposredno pred njegovu smrt). I Nenad Čanak, kontroverzni vojvođanski političar, imao je svoju grupu. Oni su izvodili programsku pesmu protiv marihuane. Posle koncerta, krišom od pevačice, Čanak je sa društvom, baš kao i Klinton, odlazio na duvku. Krajem osamdesetih i početkom devedesetih po beogradskim salonima dočekao me pregršt veselih i naivnih tračeva o tome: kako je Švaba maznuo Koroliju za ženu koja je bila inače Kišova ljubavnica, pa kako se Olja Bečković razvela od današnjeg đakona Ilića zbog Josifa Tatića, pa potom provodila vreme sa Bakočem i Žikom, te kako je ljubomorna Olivera Ježina tražila dlake po jastuku Vlade Divljana, a Gile bio zaljubljen u Crnkinju iz Surdulice. Ali, onda kada su početkom devedestih protagonisti počeli naglo da umiru nikom više nije bilo smešno. Krenula su histerična preslišavanja sopstvenih ljubavnih avantura i testovi na sidu. Jedan po jedan, istina nekada na različite načine, umirali su oni za koje su mnogi mislili da su besmrtni. Umesto po žurkama, beogradski andergraund je sve više hodao po sahranama. Isto tako obučen, u koloni, samo sa

sunčanim naočarima. Čudno i strašno, umesto prvoboračkih govora koje smo slušali po sahranama partizana i sada su bili prvoborački govori u najezdi nadolazećeg turbo folka i nuvo riš estetike.

Umrli su Milan, Srle Panker, Vd, Bezideja, Čavke, sestre Mijatović, Pečar, Gera... divni slikar Gerzić koji je svirao u Via talasu. U razgovoru sa svakim novim čovekom po čije sam uspomenne došla saznala sam da je još neko mrtav. Kada sam pokušala da nađem Zagorčićev broj iz *Du Du A*, saznala sam da je i on umro od posledica jedne saobraćajne nesreće u Americi... Spisak mrtvih polako se izjednačavao sa spiskom živih.

– O Bože, rekla sam to i Vladi i Giletu i Srđanu i Krletu... ne čini li vam se da je ipak prevelik broj mrtvih!?

– Lako je bilo biti disident osamdesetih – rekao je Šaper.

I hors je bio jeftin, pomislila sam ja. Svejedno, u sumrak prvog dana proleća 1999. već je trinaest godina kako sam bila u Beogradu. Kao i uvek na Brdu (čitaj Dedinju), stare kuće pretrpele su napad još jedne nove elite i drugog koncepta zabava. Stari su prezirali nove, novi su brzo trošili svoje minute slave.

Niko od onih koje sam pitala nije znao da mi odgovori u čemu je bila tajna sreće ranih osamdesetih i mislim, posle svega, da je Vlada Divljan bio najbliže rešenju te misterije kada je rekao da je osamdesete i osamdeset prve vreme bilo tako toplo i lepo, vazduh tako mirišljiv i sladak da nam se svima činilo da sve ima dubljeg smisla i da smo srećni. A i Tito je ipak izdahnuo, rekao je moj suprug, ubeđen u svoju verziju ondašnjih zbivanja.

Dok sam odlazila svojoj kući iz obližnje kafane dopirala je nepodnošljiva Karleušina pesmica *Ime mi je Jelena*. Ovo proleće je bilo hladno, u vazduhu je mirisalo na „tomahavk“ rakete i bila sam sigurna da će se neko i ovoga sećati sa setom.

Posle svega, mogli smo biti mirni, u nebeskoj Srbiji sigurno „prašić“ rokenrol, pank ili nju vejv, svejedno!